

Sygn. akt I C 1393/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 lipca 2018r.

Sąd Rejonowy w Kaliszu w I Wydziale Cywilnym, w składzie:

Przewodniczący: SSR Michał Włodarek

Protokolant: sekr. sąd. Anna Dulas

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 11 lipca 2018r. w K.

sprawy z powództwa **A. Z. (1) (PESEL (...))**

przeciwko pozwanemu **(...) S.A. z/s w Ł. (KRS (...))**

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego (...) S.A. z/s w Ł. na rzecz powódki A. Z. (1) kwotę 40.000,00zł (czterdzieści tysięcy złotych 00/100) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi:

- od kwoty 20.000,00zł (dwadzieścia tysięcy złotych 00/100) od dnia 24 lutego 2016r. do dnia zapłaty,

- od kwoty 20.000,00zł (dwadzieścia tysięcy złotych 00/100) od dnia 6 czerwca 2018r. do dnia zapłaty,

2. oddała powództwo w pozostałej części,

3. nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Kaliszu tytułem części nieuiszczonych wydatków od pozwanego (...) S.A. z/s w Ł. kwotę 1.401,62zł (jeden tysiąc czterysta jeden złotych 62/100),

4. zasądza od pozwanego (...) S.A. z/s w Ł. na rzecz powódki A. Z. (1) kwotę 6.617,00zł (sześć tysięcy sześćset siedemnaście złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 3.600,00zł (trzy tysiące sześćset złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt I C 1393/17

UZASADNIENIE

W dniu 9 maja 2017r. powódka A. Z. (1) skierowała do tut. Sądu żądania zasądzenia od pozwanego (...) S.A. z/s w Ł. kwoty 20.000zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę doznaną w związku ze zdarzeniem z dnia 25 lipca 2015r. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 24 lutego 2016r. do dnia zapłaty oraz ustalenia odpowiedzialności pozwanego na przyszłość za wszelkie skutki mogące powstać dla powódki w związku zdarzenia z dnia 25 lipca 2015r., a także zasądzenia od pozwanego na jej rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, a także zawarła wniosek o zwolnienie jej w całości od kosztów sądowych.

W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, że w dniu 25 lipca 2015r. przy ul. (...) w K. wracając z zakupów na targowisku potknęła się o nierówność w uszkodzonym chodniku. Powódka upadła na podłoże, uderzając się w twarz i w kolana. Powódka podała, iż w następstwie upadku zdiagnozowano u niej stłuczenie głowy, złamanie nosa, złamanie zęba, uraz kolan i ogólne potłuczenia całego ciała.

Powódce udzielono pomocy medycznej w Oddziale Ratunkowym Wojewódzkiego Szpitala (...) w K.. Powódce zlecono oszczędny tryb życia, przyjmowanie środków farmakologicznych i dalszego leczenie w poradniach specjalistycznych.

Powódka kontynuowała leczenie w poradniach specjalistycznych u lekarzy laryngologa, ortopedy, neurologa oraz dermatologa i stomatologa. Powódka przeszła także zabiegi fizjoterapeutyczne.

Na skutek wypadku uległy zniszczeniu okulary powódki.

W kolejnych tygodniach po zdarzeniu powódka wymagała pomocy osób trzecich przy czynnościach związanych z życiem codziennym.

Powódka przez kilka miesięcy po wypadku kontynuowała leczenie powypadkowe w poradniach specjalistycznych i w tym czasie korzystała ze zwolnienia od pracy zawodowej.

Powódka na skutek urazu utraciła całkowicie węch, odczuwa bóle głowy i komunikuje problemy z pamięcią.

Okoliczności zdarzenia, a także przebieg leczenia powodowały u powódki również dyskomfort psychiczny.

Powódka dokonała zgłoszenia u pozwanego zaistnienia szkody w celu przeprowadzenia postępowania szkodowego.

W związku ze zgłoszeniem pozwany przeprowadził postępowanie szkodowe w ramach, którego odmówił wypłaty dochodzonego roszczenia.

Postanowieniem z dnia 10 maja 2017r. Sąd Rejonowy w Kaliszu w sprawie o sygn. akt I C 1393/17 oddalił wniosek powódki o zwolnienie od kosztów sądowych.

W odpowiedzi na pozew pozwany (...) S.A. z/s w Ł. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu tego pisma procesowego pozwany zakwestionował swoją odpowiedzialność, co do zasady i wysokości, brak związku przyczynowego oraz wysokość i wymagalność dochodzonego roszczenia.

W dniu 6 czerwca 2018r. powódka rozszerzyła żądanie odszkodowawcze o 20.000zł, do łącznej kwoty 40.000zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od kwoty 20.000zł od dnia 24 lutego 2016r. do dnia zapłaty i od kwoty 20.000zł od dnia zmiany jakościowej powództwa do dnia zapłaty.

Pozwany zakwestionował również w całości rozszerzenie żądania odszkodowawczego i wniósł o jego oddalenie w całości.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny.

W dniu 25 lipca 2015r. w K. przy ul. (...) powódka A. Z. (1) poruszała się po chodniku, za którego stan techniczny odpowiadała Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) z/s w K..

Powódka przemieszczała się po zrobieniu zakupów na ryneczku w kierunku pojazdu zaparkowanego przy tej samej ulicy.

W dacie zdarzenia panowały dobre warunki atmosferyczne, powódka miała ubrane buty wsuwane o płaskiej podeszwie.

W miejscu zdarzenia chodnik znajdował się w złym stanie technicznym, były tam ubytki w nawierzchni oraz wystające ponad jego powierzchnię jego elementy.

Powódka idąc po chodniku potknęła się o wystający ponad powierzchnię chodnika element i upadła na podłogę. Powódka upadła na kolana uderzając twarzą o podłogę. Po upadku powódka poczuła ból, miała trudności ze wstaniem, pomogli jej poruszający się w tym miejscu przechodnie, którzy poinformowali o zdarzeniu męża powódki A. Z. (2).

(zdjęcia k. 8-9, 41, 60-62, oświadczenie k. 16, 44, 70, dokumenty akt szkody – płyta Cd k. 83, zeznania świadka A. Z. (2) k. 163v-164, przesłuchanie powódki A. Z. (1) k. 164)

Bezpośrednio po zdarzeniu powódka została zawieziona przez męża A. Z. (2) do szpitala, gdzie była diagnozowana w Oddziale Ratunkowym w Wojewódzkim Szpitalu (...) w K..

U powódki wykonano badanie CT głowy i CT twarzoczaszki.

Powódka w związku ze zdarzeniem doznała otwartej rany powłok głowy oraz złamania czaszki i kości twarzoczaszki, a także złamania zęba, otarcia kolan oraz ogólnego potłuczenia ciała.

U powódki zastosowano leczenie zachowawcze oraz zlecono przyjmowanie leków i kontrolę w poradni ortopedycznej, laryngologicznej, dermatologicznej i neurologicznej.

Powódka konsultowała zdiagnozowane u niej schorzenia we wskazanych poradniach specjalistycznych, a także u stomatologa oraz przeszła zabiegi fizjoterapeutyczne.

W kolejnych dniach po zdarzeniu powódka odczuwała ból, zażywała leki przeciwbólowe. Powódka wymagała pomocy osób trzecich przy wykonywaniu czynności życia codziennego.

Powódka wydatkowała z własnego budżetu środki pieniężne na koszty leczenia.

(karta leczenia w szpitalnym oddziale ratunkowym k. 10, 45, CT głowy k. 11, zdjęcia k. 12-13, historia choroby k. 14-21, 46-59, rachunki k. 35-37, 66-68, dokumenty akt szkody – płyta Cd k. 83, zeznania świadka A. Z. (2) k. 163v-164, przesłuchanie powódki A. Z. (1) k. 164)

Z punktu widzenia laryngologicznego u powódki stwierdzono skrzywienie przegrody nosa, anosmie (czyli brak węchu), dwie blizny na skórze nosa, złamanie korony zęba (dwójka prawa).

W wyniku zdarzenia doszło u powódki do uszkodzenia pola węchowego w nosie, co skutkuje trwałym uszczerbkiem na zdrowiu w postaci anosmii czyli braku węchu. Ponadto występuje skrzywienie przegrody nosa, które to zaburza pasaż powietrzny przez nos. Niewielkie blizny, które są widoczne na skórze nosa zostaną na stałe.

Powyższe stanowiło podstawę do ustalenia stopnia uszczerbku na zdrowiu powódki, i tak z tytułu oszpecenia bez zaburzeń funkcji 2,5%, z tytułu uszkodzenia nosa z zaburzeniami oddychania i powonienia 17%, utraty korony zęba 1%, co daje z punktu widzenia laryngologicznego uszczerbek na zdrowiu w łącznym rozmiarze 20,5%.

(opinia biegłego laryngologa k. 97-99)

Z punktu widzenia chirurgicznego nie stwierdza się u powódki trwałych następstw doznanego urazu, które mogą upośledzać funkcje jej organizmu.

Powódka odczuwała ból w związku z urazem przez okres od tygodnia do trzech. Powódka wymagała pomocy osób drugich przez okres 12 – 14 dni, natomiast nie doszło do zaburzenia zdolności do samodzielnej egzystencji.

Rokowania na przyszłość z punktu widzenia chirurgicznego są bardzo dobre.

Z powodów chirurgicznych nie można stwierdzić u powódki procentowego ubytku trwałego na zdrowiu.

(opinia biegłego chirurga k. 101-102)

Z punktu widzenia neurologicznego u powódki rozpoznano stan po urazie głowy i twarzoczaszki z urazem odcinka szyjnego kręgosłupa szyjnego kręgosłupa bez następstw, przewlekły zespół bólowy głowy i w odcinku szyjnym

kregosłupa na podłożu zmian pourazowych oraz obecnie prawdopodobnie na podłożu zmian zwyrodnieniowych, a także napięcie bólowe głowy.

Z powodów neurologicznych u powódki stwierdzono długotrwały uszczerbek na zdrowiu w wysokości 5%, natomiast z tytułu utraty zęba w rozmiarze 1%.

Łączny uszczerbek a zdrowie z przyczyny neurologicznych wynosi 6%.

Ze strony neurologicznej powódka nie ma i nie będzie miała po wypadku trwałych następstw.

Działania lecznicze zastosowane przez powódkę były zasadne i prawidłowe, odpowiednio były dobrane zabiegi rehabilitacyjne.

(opinia biegłego neurologa k. 116-129)

W momencie zdarzenia Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) z/s w K. posiadała zawartą z pozwanym (...) S.A. z/s w Ł. umowę odpowiedzialności cywilnej potwierdzoną polisą nr (...).

Powódka dokonała zgłoszenia u pozwanego zaistnienia szkody na osobie w celu przeprowadzenia postępowania szkodowego w ramach odpowiedzialności gwarancyjnej Ubezpieczyciela sprawy szkody. Postępowanie szkodowe zostało zarejestrowane pod numerem (...).

W związku ze zgłoszeniem pozwany przeprowadził postępowanie szkodowe, w ramach którego decyzją z dnia 24 lutego 2016r. zanegował swoją odpowiedzialność, co do zasady oraz odmówił wypłaty odszkodowania.

(decyzja k. 22, 42-43, opinia lekarska k. 33-34, polisa k. 63-65, dokumenty akt szkody – płyta Cd k. 83)

Sąd uznał za przydatne do ustalenia stanu faktycznego opinie sporządzone przez biegłego laryngologa, chirurga i neurologa albowiem są one pełne, jasne, zrozumiałe, wyczerpujące i kompleksowe oraz wewnętrznie spójne. Biegli w poszczególnych opiniach udzielili odpowiedzi na wszystkie postawione w tezach dowodowych pytania, sformułowania zawarte w treści opinii pozwalają na zrozumienie wyrażonych w nich ocen i poglądów oraz sposobu dochodzenia do nich, a ponadto biegli przedstawili metodę badawczą, materiał badawczy, na którym się oparli. Wnioski końcowe każdej z opinii są zwięzłe i precyzyjne, a ponadto wnioski opinii są logiczne i znajdują oparcie w przeprowadzonych przez biegłych badaniach i nie budzą zastrzeżeń, co do ich trafności w porównaniu z podanym w opinii materiałem badawczym.

Za wiarygodne należało uznać zaliczone w poczet materiału dowodowego dokumenty zgromadzone w postępowaniu albowiem zostały one sporządzone przez uprawnione organy w ramach przysługujących im kompetencji, w sposób rzetelny i fachowy. Ich prawdziwość i autentyczność nie wzbudziła w ocenie Sądu wątpliwości.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje.

Na podstawie art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2015r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U. 2018.999 – j.t. ze zm.) zakład ubezpieczeń udziela ochrony ubezpieczeniowej na podstawie umowy ubezpieczenia zawartej z ubezpieczającym, natomiast w myśl art. 15 ust. 2 cyt. ustawy umowa ubezpieczenia ma charakter dobrowolny, z zastrzeżeniem przepisów ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych. Stosownie do treści art. 16 w/w ustawy ogólne warunki ubezpieczenia określają w szczególności prawa i obowiązki każdej ze stron umowy ubezpieczenia oraz zakres odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń.

Na podstawie art. 805 § 1 kc przez umowę ubezpieczenia ubezpieczyciel zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę, natomiast na podstawie art. 805 § 2 pkt 2 kc świadczenie ubezpieczyciela polega w szczególności na zapłacie przy ubezpieczeniu osobowym - umówionej sumy pieniężnej, renty lub innego świadczenia

w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku w życiu osoby ubezpieczonej. Na podstawie art. 829 § 1 pkt 2 kc ubezpieczenie osobowe może w szczególności dotyczyć przy ubezpieczeniu następstw nieszczęśliwych wypadków - uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia lub śmierci wskutek nieszczęśliwego wypadku.

O powstaniu odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń nie decyduje wyłącznie powstanie po stronie ubezpieczającego cywilnoprawnego obowiązku naprawienia szkody wyrządzonej osobie trzeciej, lecz wystąpienie wypadku ubezpieczeniowego. Wypadek ubezpieczeniowy jest natomiast zdarzeniem, które strony umowy ubezpieczenia określiły jako przyczynę uzasadniającą odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń.

Stosownie do treści art. 20 pkt 4, 10, 10a, 11 ustawy z dnia 21 marca 1985r. o drogach publicznych (Dz. U. 2017.2222 – j.t. ze zm.) do zarządcy drogi należy w szczególności: utrzymanie nawierzchni drogi, chodników, drogowych obiektów inżynierskich, urządzeń zabezpieczających ruch i innych urządzeń związanych z drogą, z wyjątkiem części pasa drogowego, o których mowa w art. 20f pkt 2, przeprowadzanie okresowych kontroli stanu dróg i drogowych obiektów inżynierskich oraz przepraw promowych, ze szczególnym uwzględnieniem ich wpływu na stan bezpieczeństwa ruchu drogowego, w tym weryfikację cech i wskazanie usterek, które wymagają prac konserwacyjnych lub naprawczych ze względu na bezpieczeństwo ruchu drogowego; badanie wpływu robót drogowych na bezpieczeństwo ruchu drogowego; wykonywanie robót interwencyjnych, robót utrzymaniowych i zabezpieczających.

Powyższe obowiązki powinny być realizowane przy uwzględnieniu wymagań przewidzianych w przepisach rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz. U. 2016.214 j.t. ze zm.).

Na zarządcy drogi ciąży szeroko rozumiany obowiązek wykonywania ogółu prac remontowych, zabezpieczających i przywracających pierwotny (prawidłowy) stan nawierzchni oraz bieżących robót konserwacyjnych, porządkowych i innych, których celem jest poprawa jakości i zwiększenie bezpieczeństwa ruchu, a jego pierwszoplanowym zadaniem jest utrzymanie drogi w stanie wykluczającym narażenie użytkowników na wypadek, pozostający w adekwatnym związku przyczynowym z ich wykorzystaniem. Obowiązek należytego utrzymania i ochrony dróg nie konkretyzuje się przy tym dopiero w razie zawiadomienia przez osoby trzecie (użytkowników drogi, policję itd.) o istniejącym zagrożeniu jednostki organizacyjnej sprawującej zarząd drogi.

Poprzez należyty stan nawierzchni należy rozumieć, ze względu na szczególne przeznaczenie drogi, zdatność tej drogi do użytkowania w sposób zapewniający bezpieczeństwo korzystających z niej osób trzecich. W tym celu przyjąć należy, że dla zapewnienia właściwego utrzymania nawierzchni drogi podmiot zarządzający drogą zobowiązany jest podejmować nie tylko działania o charakterze interwencyjnym w odpowiedzi na sygnały zgłaszane przez użytkowników drogi, ale również powinien we własnym zakresie podjąć wszelkie starania umożliwiające nie tylko zapobieganie zdarzeniom wpływającym negatywnie na stan nawierzchni, ale przede wszystkim zorganizować własne czynności nadzorcze tak, by zoptymalizować swoje możliwości interwencji niezależnie od informacji ze strony użytkowników dróg.

Praca podmiotu sprawującego zarząd drogi powinna być tak zorganizowana, żeby miała ona możliwość odpowiednio szybkiego stwierdzenia wystąpienia na drodze zagrożenia bezpieczeństwa w ruchu i podjęcia działań zmierzających do usunięcia tego zagrożenia

O zasadności zarzutu braku wymaganej staranności w dopełnieniu obowiązków decyduje nie tylko sama niezgodność postępowania z zachowaniem modelowym, lecz także możliwość i powinność przewidywania jego następstw warunkowana doświadczeniem życiowym. Należyta staranność nawet w rozumieniu art. 355 § 2 kc oznacza inny rodzaj staranności, dostosowanej zarówno do działającego podmiotu, przedmiotu którego jego działanie dotyczy, jak i okoliczności, w których to działanie znajduje swój przejaw.

Skoro zarządca drogi jest zobowiązany do utrzymania jej w należyтым stanie t.j.: utrzymania nawierzchni drogi, chodników, drogowych obiektów inżynierskich, przeprowadzania okresowych kontroli stanu dróg i drogowych obiektów ze szczególnym uwzględnieniem ich wpływu na stan bezpieczeństwa ruchu drogowego i wykonywania robót

interwencyjnych, robót utrzymaniowych i zabezpieczających, to zaniechanie przeprowadzenia prac naprawczych drogi, w której występowały stwierdzone w tym procesie ubytki musi rodzić odpowiedzialność z mocy art. 415 kc.

Z art. 415 kc wynika, że przesłankami odpowiedzialności odszkodowawczej na zasadzie winy są zachowanie człowieka, szkoda oraz wina człowieka, którego zachowanie wyrządziło szkodę. Przesłanki te uzupełniane są przez art. 361 kc, w którym ustawodawca dodaje do nich adekwatny związek przyczynowy między zachowaniem sprawczym i naruszeniem dobra, z którego wynika szkoda.

Wina w art. 415 kc przesądza o zarzucalności zachowania sprawczego i może przybrać postać umyślności bądź nieumyślności.

Szkoda zarówno majątkowa, jak i niemajątkowa musi pozostawać w normalnym związku przyczynowym z wypadkiem w rozumieniu art. 361 § 1 kc.

Na tle art. 361 § 1 kc odnotowania wymaga, że na gruncie tego przepisu „obojętne jest, czy ma miejsce związek przyczynowy bezpośredni, czy pośredni oraz, czy jest to związek przyczynowy złożony, wieloczłonowy, z tym, że odpowiedzialność cywilną uzasadnia jedynie taki związek przyczynowy wieloczłonowy, w którym między poszczególnymi ogniwami zachodzi normalna zależność przyczynowa, a więc każde ogniwo tego związku podlega ocenie z punktu widzenia przyczynowości adekwatnej.

Norma zawarta w przepisie art. 361 § 1 kc opiera się na założeniach teorii adekwatnego związku przyczynowego, w wersji obiektywnej, zwanego też „normalnym związkiem przyczynowym”. Teoria ta zakłada, że związek przyczynowy zachodzi tylko wtedy, gdy w grupie wszystkich przyczyn i skutków mamy do czynienia jedynie z takimi przyczynami, które normalnie powodują określone skutki. Nie wystarczy więc stwierdzić istnienie związku przyczynowego jako takiego, lecz należy stwierdzić, że chodzi o następstwa normalne (a nie niezwykle, nadzwyczajne).

Związek przyczynowy należy pojmować jako obiektywne powiązanie ze sobą zjawiska nazwanego „przyczyną” ze zjawiskiem określonym jako „skutek”. Istnienie związku przyczynowego jako zjawiska obiektywnego determinowane jest okolicznościami faktycznymi sprawy. W pierwszej kolejności należy za pomocą testu „conditio sine qua non” zbadać, czy określony skutek stanowi obiektywne następstwo zdarzenia, które wskazano jako jego przyczynę, to znaczy, czy oceniany skutek nastąpiłby mimo braku wskazanej przyczyny. Jeżeli odpowiedź jest negatywna, czyli badany skutek nastąpiłby również mimo nieobecności tej przyczyny należy stwierdzić, że nie występuje żaden obiektywny związek przyczynowy i nie ma potrzeby dalszego badania, czy relacje pomiędzy przyczyną a skutkiem są adekwatne w rozumieniu art. 361 § 1 kc. Pojawienie się w przebiegu kauzalnym przyczyny zewnętrznej, nie powiązanej z działaniem lub zaniechaniem podmiotu odpowiedzialnego za powstanie szkody, przesądza o braku związku przyczynowego, jeśli bez przyczyny pierwotnej szkoda i tak powstałaby. Przepis art. 361 § 1 kc wiąże jednak odpowiedzialność tylko z normalnymi następstwami zjawisk stanowiących jej podstawę. W razie pozytywnego stwierdzenia, że dany fakt był koniecznym warunkiem wystąpienia skutku, należy rozważyć, czy wspomniane powiązania można traktować jako „normalne”, tzn. typowe lub oczekiwane w zwykłej kolejności rzeczy. Typowym jest skutek jaki daje się przewidzieć w zwykłym porządku rzeczy, taki, o którym na podstawie zasad doświadczenia życiowego, wiadomo, że jest charakterystyczny dla danej przyczyny jako normalny rezultat określonego zjawiska. Nie mieści się w płaszczyźnie adekwatnego związku przyczynowego skutek, który wprawdzie daje się łączyć z określonym zdarzeniem początkowym w sensie oddziaływania sprawczego, ale jest następstwem nietypowym, tj. nie występującym w kolejności zdarzeń, która charakterystyczna jest dla określonej przyczyny i przez to nie dającym się uwzględnić w ewentualnych przewidywaniach, a zarazem zależny jest w istocie od innych zdarzeń, które w zbiegu z przyczyną wyjściową jawią się jako przypadkowy zbieg okoliczności – por. wyrok s.apel. w Lublinie z dnia 20 maja 2015r. w sprawie o sygn. akt I ACa 968/14, opubl. LEX nr 1770850, wyrok s.apel. w Białymstoku z dnia 8 kwietnia 2015r. w sprawie o sygn. akt I ACa 959/14, opubl. LEX nr 1667508, wyrok s.apel. w Warszawie z dnia 4 listopada 2014r. w sprawie o sygn. akt VI ACa 68/14, opubl. LEX nr 1624064, wyrok s.apel. w Łodzi z dnia 28 października 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 824/14, opubl. LEX nr 1554766, wyrok s.apel. w Lublinie z dnia 13 lutego 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 785/13, opubl. LEX nr 1469375.

Przyczynienie się w ujęciu art. 362 kc oznacza, że pomiędzy zachowaniem poszkodowanego a szkodą istnieje adekwatny związek przyczynowy. Wina lub oczywista nieprawidłowość (albo ich brak) po stronie poszkodowanego podlegają uwzględnieniu przy ocenie, czy i w jakim stopniu przyczynienie się uzasadnia obniżenie odszkodowania. Ocena stopnia przyczynienia musi uwzględniać wiek i doświadczenie stron oraz ciężące na nich obowiązki, a także stopień świadomości poszkodowanego.

W świetle ustalonego przez Sąd stanu faktycznego, w szczególności przy uwzględnieniu warunków fizycznych i technicznych chodnika, po którym poruszała się powódka, w miejscu gdzie nastąpiło zdarzenie, a także mając na względzie okoliczności osobiste dotyczące powódki i zaniechania po stronie podmiotu odpowiedzialnego za utrzymanie tego miejsca w należyтым stanie zdatnym do stosownego użytku zgodnie z jego przeznaczeniem, nieuzasadniony jest zarzut pozwanego o istnieniu podstaw do zmniejszenia na podstawie art. 362 kc obowiązku naprawienia szkody z powodu niedołożenia staranności w przez powódkę. Przy czym pozwany nie podaje i nie konkretyzuje indywidualnych okoliczności, których obiektywna ocena mogłaby stanowić asumpt do uznania, iż nieuwaga, nieostrożność, bądź inne niewłaściwe zachowanie powódki w dacie i miejscu zdarzenia stanowiło przyczynę zaktualizowania się ciągu zdarzeń powodujących zaistnienie wypadku i jego skutków.

Konstatując należy stwierdzić, iż w warunkach przedmiotowej sprawy ustalony przez Sąd stan faktyczny pozwala na jednoznaczne stwierdzenie, że pomiędzy zaniechaniem pozwanego a szkodą powódki zachodzi adekwatny związek przyczynowy, który jest nie tylko przesłanką odpowiedzialności za szkodę, ale również rozstrzyga o granicach tejże odpowiedzialności, a ponadto powstała na osobie i mieniu powódki szkoda jest normalnym, typowym następstwem zaniechania pozwanego w prezentowanym przez stronę układzie sytuacyjnym składającym się na zachowania osób uczestniczących w zdarzeniu i ich wpływu na zakres powstałych skutków.

Jak już wskazano dla ustalenia odpowiedzialności za szkodę niematerialną warunkiem koniecznym jest istnienie adekwatnego związku przyczynowego między krzywdą a zdarzeniem ją wyrażającym albowiem rolą oraz istotą związku przyczynowego jako przesłanki roszczenia o zadośćuczynienie jest ocena, czy doznana szkoda niemajątkowa może być normalnym skutkiem zdarzenia szkodzącego, przy czym stopień natężenia doznanej krzywdy, tj. rodzaj, charakter, długotrwałość ujemnych przeżyć, a także ich intensywność, stanowi tylko przesłankę określającą wysokość zadośćuczynienia, a nie przesłankę zasadności samego roszczenia z tego tytułu, przy przyjęciu, że treść art. 445 § 1 kc oraz art. 448 kc stanowią *lex specialis* w stosunku do art. 361 § 1 kc – por. wyrok s.apel. w Łodzi z dnia 11 marca 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 1184/13, opubl. LEX nr 1454546, wyrok s.apel. w Białymstoku z dnia 18 czerwca 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 175/14, opubl. LEX nr 1489037, wyrok s.apel. w Gdańsku z dnia 12 czerwca 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 8/14, opubl. LEX nr 1500753, wyrok s.apel. w Katowicach z dnia 12 marca 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 1193/13, opubl. LEX nr 1451641.

Zadośćuczynienie pełni przede wszystkim funkcję kompensacyjną, czyli jego rolą jest wynagrodzenie krzywdy (szkody niemajątkowej) rozumianej jako cierpienie fizyczne (ból i innego rodzaju dolegliwości) i psychiczne (ujemne odczucia przeżywane w związku z cierpieniami fizycznymi lub następstwami uszkodzenia ciała lub rozstrojem zdrowia), aby przynajmniej w ten sposób częściowo przywrócić równowagę zachwianą w wyniku popełnienia czynu niedozwolonego. Okoliczność powyższa powoduje, że o rozmiarze należnego zadośćuczynienia decyduje w pierwszym rzędzie rozmiar i natężenie doznanej krzywdy, tj. rodzaj, charakter, długotrwałość cierpień fizycznych i ujemnych doznań psychicznych, ich intensywność, nieodwracalność negatywnych skutków zdrowotnych, np. stopień i trwałość kalectwa, w tym potrzeby stałej rehabilitacji, zażywania środków farmakologicznych, utrata perspektyw na przyszłość, konieczność korzystania z opieki osób trzecich, poczucie wykluczenia i nieprzydatności społecznej, a ponadto prognozy na przyszłość (polepszenie lub pogorszenie stanu zdrowia) oraz towarzyszące jej poczucie bezradności powodowanej koniecznością korzystania z opieki innych osób oraz nieprzydatności społecznej, a także wiek poszkodowanego, konieczność zmiany zatrudnienia, niemożność wykonywania zawodu, uprawiania sportów, pracy twórczej lub artystycznej, utratę kontaktów towarzyskich, zmianę trybu życia, przyzwyczajzeń, czy też sposobu spędzania wolnego czasu.

Zmierzenie rozmiaru doznanej krzywdy nie jest możliwe, gdyż krzywda stanowi subiektywne przeżycie danej osoby. Niezbędne jest wszakże odniesienie wysokości żądanej kwoty do konkretnych, obiektywnych okoliczności faktycznych w danej sprawie, a nie do subiektywnego poczucia krzywdy osoby uprawnionej.

Wysokość zadośćuczynienia odpowiadająca doznanej krzywdzie powinna być odczuwalna dla poszkodowanego i przynosić mu równowagę emocjonalną, naruszoną przez doznane cierpienia psychiczne i fizyczne. Zadośćuczynienie przyznawane jest jednorazowo, zatem musi rekompensować całą krzywdę w postaci cierpień fizycznych i psychicznych już doznanych jak i tych, które w związku z doznaniem uszkodzeniem ciała wystąpią w przyszłości jako możliwe do przewidzenia następstwa czynu niedozwolonego, a także prognozę na przyszłość – por. wyrok s.apel. w Warszawie z dnia 5 czerwca 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 1670/13, opubl. LEX nr 1509116, wyrok s.apel. w Krakowie z dnia 27 lutego 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 1622/13, opubl. LEX nr 1563513, wyrok s.apel. w Lublinie z dnia 18 listopada 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 615/14, opubl. LEX nr 1587268, wyrok s.apel. w Białymstoku z dnia 6 listopada 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 457/14, opubl. LEX nr 1554625, wyrok s.apel. w Łodzi z dnia 5 lutego 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 936/13, opubl. LEX nr 1439218, wyrok s.apel. w Łodzi z dnia 11 czerwca 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 1593/13, opubl. LEX nr 1480479, wyrok s.apel. w Łodzi z dnia 13 grudnia 2013r. w sprawie o sygn. akt I ACa 829/13, opubl. LEX nr 1416140, wyrok s.apel. w Gdańsku z dnia 15 stycznia 2014r. w sprawie o sygn. akt V ACa 755/13, opubl. LEX nr 1454457.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy należy stwierdzić, iż pomiędzy zdarzeniem i powstałą u powódki szkodą niemajątkową istnieje adekwatny związek przyczynowy, który nie pozostaje w jakiegokolwiek zależności z istniejącym u niej schorzeniem samoistnym bądź też innymi dolegliwościami, a ocena zdiagnozowanych u powódki schorzeń powypadkowych, ich rodzaj, charakter, rozmiar, jakość, intensywność i czas trwania, wpływ na funkcjonowanie w życiu osobistym i zawodowym oraz starania o odwrócenie ujemnych następstw oceniane przez pryzmat kwantyfikatorów decydujących o wysokości zadośćuczynienia wskazują, iż przyznana przez Sąd kwota zadośćuczynienia w wysokości 40.000zł, której rozmiar oszacowano przy określonych przez biegłych rodzaju, charakteru i rozmiarów cierpień fizycznych i psychicznych powódki, a także procentowych wartości uszczerbków na zdrowiu powódki nie jest rażąco niska i nadmiernie wygórowana.

Odczucie krzywdy jest pojęciem subiektywnym i niewymiernym, jednak określając wysokość zadośćuczynienia Sąd kierował się przesłankami obiektywnymi, biorąc pod uwagę szeroko rozumiane cierpienia fizyczne i psychiczne poszkodowanej, w tym skutki jakie zdarzenie wywarło na organizmie powódki, w ograniczeniach w życiu codziennym, planach życiowych, w sferze zawodowej, możliwości funkcjonowania w rodzinie i w dotychczasowym środowisku. Przyznanie odpowiedniego zadośćuczynienia oznacza przyznanie takiej kwoty, która rozsądnie oceniana da się określić jako godziwa w realiach danej sprawy. Skutkiem tej oceny winno zaś być zasądzenie zadośćuczynienia, które wystarcza do złagodzenia doznanych cierpień, a zarazem nie premiuje osób o słabszej konstrukcji psychicznej, reagujących intensywniej na sytuacje traumatyczne lub też nie prowadzi do pokrzywdzenia osób o osobowości zamkniętej, kumulującej w sobie wewnętrzne emocje.

Kwota zadośćuczynienia nie może stanowić źródła wzbogacenia dla poszkodowanego, a jedynym kryterium dla oceny wysokości zasądzanego zadośćuczynienia jest rozmiar krzywdy doznanej przez poszkodowanego. Zadośćuczynienie powinno być bowiem środkiem pomocy dla poszkodowanego i pozostawać w odpowiednim stosunku do rozmiarów krzywdy, winno ona uwzględniać aktualne warunki i przeciętną stopę życiową społeczności, w której przebywa pokrzywdzony. Wyrok zasądający zadośćuczynienie ma charakter deklaracyjny, a rozmiar szkody niemajątkowej, ustala się, uwzględniając moment wyrokowania. – por. wyrok SN z dnia 29 sierpnia 2013r. w sprawie o sygn. akt I CSK 667/12, opubl. LEX nr 1391106, wyrok s.apel. w Warszawie z dnia 17 kwietnia 2013r. w sprawie o sygn. akt VI ACa 974/12, opubl. LEX nr 1362966, wyrok s.apel. w Katowicach z dnia 16 kwietnia 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 940/13, opubl. LEX nr 1466803, wyrok SN z dnia 24 lipca 2014r. w sprawie o sygn. akt II CSK 595/13, opubl. (...) nr (...).

Jak już wskazano na wysokość przyznanej rekompensaty miało decydujący wpływ ocena stanu zdrowia i perspektyw w sferze tego dobra osobistego dokonana przez biegłych laryngologa, chirurga i neurologa.

Jednocześnie pozwany zaniechał wskazania dowodów, których przeprowadzenie mogłoby wyłączyć jego odpowiedzialność, a także zmienić i zmniejszyć obraz doznanych przez powódkę cierpień fizycznych i psychicznych, co mogłoby mieć wpływ na wysokość przyznanego przez Sąd świadczenia.

Obowiązkiem pozwanego w sytuacji, gdy kwestionował podstawy, zasadność i wysokość dochodzonego przez powódkę świadczenia było przedstawienie udokumentowanych kontrargumentów a nie ograniczenie się do stawiania gołosłownych hipotez. Zatem obowiązkiem pozwanego było w ramach postępowania przed Sądem przytoczenie okoliczności faktycznych, z których wywodzi roszczenie (art. 187 § 1 pkt 2 kpc) i wskazanie na dowody, których przeprowadzenie potwierdzi zasadność jego twierdzeń o faktach (art. 232 kpc i art. 6 kc). Zgodnie z zasadami procesu cywilnego ciężar gromadzenia materiału dowodowego spoczywa na stronach (art. 232 kpc., art. 6 kc). Jego istota sprowadza się do ryzyka poniesienia przez stronę ujemnych konsekwencji braku wywiązania się z powinności przedstawienia dowodów. Skutkiem braku wykazania przez stronę prawdziwości twierdzeń o faktach istotnych dla sprawy jest tylko to, że twierdzenia takie zasadniczo nie będą mogły leżeć u podstaw sądowego rozstrzygnięcia. Strona, która nie udowodni przytoczonych twierdzeń, utraci korzyści, jakie uzyskałaby aktywnym działaniem (por. wyrok s.apel w B. z dnia 28 sierpnia 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 286/14, opubl. LEX nr 1511625).

Niezasadne jest w ocenie Sądu żądanie powódki ustalenia odpowiedzialności pozwanego za szkody mogące powstać w przyszłości.

Roszczenie o naprawienie szkody - jak każde roszczenie majątkowe - charakteryzuje się określoną trwałością w czasie, ograniczoną jedynie terminem przedawnienia (por. art. 117 § 1 kc). Ustalenie odpowiedzialności sprawcy za szkodę przyszlą z reguły ma zapobiec przedawnieniu roszczenia oraz ma na celu wyeliminowanie lub przynajmniej złagodzenie trudności dowodowych mogących wystąpić z kolejnym procesie odszkodowawczym z uwagi na upływ czasu pomiędzy wystąpieniem zdarzenia wywołującego szkodę, a dochodzeniem jej naprawienia.

Po wprowadzeniu w życie art. 442¹ kc powódka nie ma interesu prawnego w żądaniu ustalenia odpowiedzialności pozwanego za szkody mogące powstać w przyszłości, ze względu na zawartą tam regulację, która eliminuje niebezpieczeństwo upływu terminu przedawnienia roszczenia o naprawienie szkody na osobie wcześniej niż szkoda ta się ujawniła, przy czym powódka w ramach istniejącego postępowania w żaden sposób nie wykazała, iż przy uwzględnieniu ujemnych następstw przedmiotowego zdarzenia może posiadać w przyszłości trudności dowodowe w ewentualnym przyszłym procesie, powodowanych wpływem czasu między wystąpieniem zdarzenia wywołującego szkodę a dochodzeniem jej naprawienia.

W przypadku wystąpienia „nowej” szkody pozostającej w związku przyczynowym z wypadkiem komunikacyjnym poszkodowany będzie mógł w terminie 3 lat od powzięcia wiadomości o jej wystąpieniu dochodzić jej naprawienia na drodze sądowej (art. 442¹ § 1 i 3 kc), dlatego jeśli powódce przysługuje roszczenie o zasądzenie świadczenia, to brak jest interesu prawnego w żądaniu ustalenia odpowiedzialności pozwanego na przyszłość – por. wyrok s.apel. w Krakowie z dnia 4 lutego 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 1508/13, opubl. LEX nr 1540871, wyrok s.apel. w Białymstoku z dnia 14 maja 2008r. w sprawie o sygn. akt I ACa 192/08, opubl. OSAB 2008/2-3/3.

Sąd miał również na względzie treść opinii sporządzonych na potrzeby niniejszego postępowania i wypowiedź specjalistów, co do możliwości wystąpienia w przyszłości negatywnych skutków w obszarze zdrowia powódki i ich rodzaju.

Dłużnik popada w opóźnienie, jeżeli nie spełnia świadczenia w terminie, w którym stało się ono wymagalne.

Opóźnienie świadczenia odszkodowawczego następuje, jeżeli dłużnik nie spełni świadczenia niezwłocznie po wezwaniu go przez wierzyciela i od tej chwili należą się wierzycielowi odsetki. W razie wyrządzenia szkody odsetki

należą się poszkodowanemu już od chwili zgłoszenia roszczenia o zapłatę odszkodowania, w tej bowiem chwili staje się, zgodnie z art. 455 kc, wymagalny obowiązek spełnienia świadczenia odszkodowawczego. – por. wyrok s.apel. w Warszawie z dnia 18 stycznia 2013r. w sprawie o sygn. akt VI ACa 1150/12, opubl. LEX nr 1314923, wyrok SN z dnia 8 lutego 2012r. w sprawie o sygn. akt V CSK 57/11, opubl. LEX nr 1147804.

Wymagalne roszczenie o zadośćuczynienie powoduje stan opóźnienia po jego sprecyzowaniu co do wysokości i wezwaniu dłużnika do zapłaty konkretnej kwoty z tego tytułu – por. wyrok s.apel. w Rzeszowie z dnia 15 maja 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 77/14, opubl. LEX nr 1506727.

O roszczeniu ubocznym orzeczono w oparciu o treść art. 481 § 1 i 2 - 2⁴ kc.

Odsetki na podstawie art. 481 kc należą się jeżeli zobowiązany nie płaci należnego zadośćuczynienia w terminie wynikającym z przepisu szczególnego lub art. 455 kc. Nie sprzeciwia się temu okoliczność, że zasądzenie zadośćuczynienia jest fakultatywne, a jego wysokość zależy od oceny sądu oraz, że do zadośćuczynienia stosuje się art. 363 § 2 kc albowiem orzeczenie sądu przyznające zadośćuczynienie ma charakter rozstrzygnięcia deklaratoryjnego, nie zaś konstytutywnego. W świetle art. 455 kc roszczenie o zadośćuczynienie, jako roszczenie pieniężne - w przypadku braku oznaczenia terminu spełnienia świadczenia - staje się wymagalne z chwilą wezwania do zapłaty. Stąd też odsetki za opóźnienie w zapłacie zadośćuczynienia należnego uprawnionemu należą się już od tej chwili, czemu nie stoi na przeszkodzie to, że wysokość świadczenia jest ostatecznie kształtowana przez sąd. – por. wyrok s.apel. w Rzeszowie z dnia 29 sierpnia 2013r. w sprawie o sygn. akt I ACa 203/13, opubl. LEX nr 1396899, wyrok s.apel. w Lublinie z dnia 27 marca 2013r. w sprawie o sygn. akt I ACa 807/12, opubl. LEX nr 1306007, wyrok s.apel. w Łodzi z dnia 9 stycznia 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 459/13, opubl. LEX nr 1416095.

Sąd miał przy tym również na względzie treść art. 29 ustawy z dnia 11 września 2015r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U. 2018.999 – j.t. ze zm.) i art. 817 § 1 kc. Ubezpieczyciel obowiązany jest spełnić świadczenie w terminie trzydziestu dni, licząc od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku. Świadczenie ubezpieczyciela ma zatem charakter terminowy. Wobec powyższego spełnienie świadczenia w terminie późniejszym może być usprawiedliwione jedynie wówczas, gdy ubezpieczyciel wykaże istnienie przeszkód w postaci niemożliwości wyjaśnienia okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności albo wysokości świadczenia, mimo działań podejmowanych z wymaganą od niego starannością profesjonalisty, według standardu, którego reguły wyznaczają przepisy ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej. Istnienie okoliczności usprawiedliwiających przekroczenie trzydziestodniowego terminu podlega indywidualnej ocenie w realiach konkretnej sprawy. Niewykazanie ich świadczy o popadnięciu ubezpieczyciela w opóźnienie ze spełnieniem świadczenia. Skutki opóźnienia określone są m.in. w art. 481 § 1 kc i obligują dłużnika do zapłaty odsetek – por. wyrok s.apel. w Łodzi z dnia 20 lutego 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 1080/13, opubl. LEX nr 1439194, wyrok SN z dnia 18 listopada 2009r. w sprawie o sygn. akt II CSK 257/09, opubl. LEX nr 551104.

O kosztach procesu w związku z częściowym uwzględnieniem powództwa orzeczono na podstawie art. 108 § 1 kpc w z art. 98 § 1 - 3 kpc i art. 100 kpc oraz § 2 pkt 6 w zw. z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2018.265 – j.t.), a także w oparciu o treść art. 13 ust. 1 i art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. 2018.300 – j.t. ze zm.) i art. 1 ust. 1 pkt 2 i art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 16 listopada 2006r. o opłacie skarbowej (Dz. U. 2016.1827 – j.t. ze zm.).

Z tych wszystkich względów orzeczono jak w sentencji wyroku.